

Hoe kan een goede God lijden toestaan? **(1^e leerdienst in een themablok 'Hete hangijzers')**

*Liturgie zondagmiddag 23 oktober 2011
te Hardinxveld-Giessendam:*

Belijdenis van afhankelijkheid
Vredegroet van God (Opb.1:4b-5a)
Psalm 138:1,4
Gebed
Lezen: Hebreëen 12:1-13
Liedboek 293:1,2
Verkondiging
Liedboek 429
Gedicht
Psalm 43:4,5
Dooptformulier 3
Geloofsbelijdenis
Gezang 108
Doopsbediening Pieter Bakker
Gezang 168
Dankgebed en voorbeden
Inzameling van de gaven
Gezang 137
Zegen van God

Gemeente van Christus, ook alle gasten in ons midden vanmiddag!

Dat is me nogal een lied, wat we net zongen:

“Schijnen mij uw wegen duister, zie ik vraag U niet: waarom?”

Hoe kun je dat nu zeggen, bij al het lijden in je leven?

Dat soort vragen komt dan toch vanzelf?!

Vaak als een schreeuw diep vanuit je ziel: God, waarom?!

Ja, en toch zijn er ook die die vraag niet stellen.

Misschien komt het nog, zeggen ze,

maar op dit moment – nee, op dit moment heb ik dat niet...

Dat is dus wel degelijk mogelijk.

Of de waarom-vraag verbléékt weer, in het licht van Gods liefdevolle zorg.

Dat zeg ik nu niet om bij voorbaat het thema van vanmiddag te tackelen.
 Zo van: eigenlijk is dat geen vraag, als je maar genoeg gelooft...
 Maar het zet de vraag wel in perspectief.
 Kennelijk is het niet zo dat je pas kunt geloven
 als je van al het lijden wat er is eindelijk de zin ontdekt.

Zo wordt de vraag soms wel gesteld:

“Ik wil best geloven, maar leg me dan eerst eens uit
 hoe een goede God te rijmen is met al dat leed in deze wereld.”
 Nou, daar zijn, rationeel gezien, heel veel zinnige dingen over te zeggen.
 Een heel sterk verhaal vind je bijv. in het boek ‘Hete hangijzers’,
 waarin Stefan Paas heel helder e.e.a. beargumenteert.

*(Martine van Veelen & Cees Dekker (red.), Hete hangijzers, Antwoorden op 17
 kritische vragen aan het christelijk geloof. Amsterdam 2009. Pag.127-138)*

Maar uiteindelijk zal blijken dat het de één helpt om te geloven,
 terwijl de ander even kritisch en afwerend blijft als daarvoor.

Wanneer we vanmiddag beginnen aan een themablok ‘Hete hangijzers’,
 doen we dat daarom niet met de illusie dat mensen massaal gaan
 geloven, zo van: als ik dit geweten had...
 waarom heeft niemand me dit eerder verteld?...
 Ik hoop alleen dat het je dichter brengt bij de keus waar het om gaat.
 Stel ik in mijn eigen leven mijn vertrouwen op God?
 Of blijf ik toch liever op eigen benen staan?

Want er is een goede God.

En Hij staat inderdaad veel lijden toe.

Maar Hij is er zelf bij. Altijd.

Juist als jij Zijn kind bent. En Hij jouw liefdevolle Vader.

Hoe dat kan, daarover gaat het in deze preek.

*

1 – De last van de zonde

Hoe kan een goede God lijden toestaan?

Die vraag gaat er al vanuit dat er lijden is.

En dat God daar niet de uiteindelijke oorzaak van is.

Hij staat het wel toe, maar het komt ergens anders vandaan.

Als Hebreëën 12 het thema van het lijden aan de orde stelt, begint hij bijna ogenblikkelijk met 'de last van de zonde' (vers 1).

Ons leven is een voortdurend sterven.

Niet omdat God dat nou zo leuk vindt.

Maar omdat wij mensen ons in de nesten hebben gewerkt.

En dan kun je wel klagen, en de moed om te geloven laten zakken...

Maar juist dan groeit de ellende je boven het hoofd.

En zak je steeds verder weg in het moeras.

Hoe kom je hieruit? Hoe word je ooit weer gelukkig?

Nou, om te beginnen moet je dan weten

hoe groot jouw zonde en dus je ellende is (v/a 2 HC).

En dan is natuurlijk de vraag: *willen* wij dat wel weten?

We willen natuurlijk weten hoe een goede God het lijden kan toestaan.

Maar wat nou als wijzelf onderdeel zijn van het probleem?

Nee, niet in de zin van: het leed wat jou treft is jouw eigen schuld...

Maar wel: wat is nou het hárt van alle kwaad dat er is?

Ja, zeg je misschien, wij zijn inderdaad niet volmaakt.

Maar we doen toch ons best?

En we kunnen toch niet meer dan dát?

Nee, klopt helemaal.

Maar zit dáár dan ook niet net het probleem?

We willen het heus allemaal goed.

Maar we kúnnen het helemaal niet, als 't er op aankomt.

En soms willen we het ook niet eens.

Omdat die ander het ons onmogelijk maakt.

Ja, maar is dát dan ook niet het probleem?

Wij kunnen het niet, en *anderen* maken het ons onmogelijk.

Wat is er toch in vredesnaam met ons mensen aan de hand?

Waar zitten we met elkaar in verstrikt?

En waar ráken we dus ook iedere keer weer in verstrikt?

Hebreeën 12:1 zegt: dat is nu 'de last van de zonde'.

Zelf heb je er misschien niet al teveel last van.

Maar als je goed kijkt, blijkt het je wel degelijk te hinderen.

Ja, blijkt het vooral ook ons samenleven voortdurend weer te frustreren.

En dan ballen we ook nog eens de vuisten richting God...

Leg daar nou eens tegenaan hoe God het heeft bedoeld!

Wat is de grondwet van ons bestaan, heel kort samengevat? (v/a 4 HC)

"Gij zult de Here, uw God liefhebben

met geheel uw hart en met geheel uw ziel en met geheel uw verstand..."

- nou, dat liefhebben komt er lang niet altijd van,
ook al willen we het wel...

maar soms komt het dus gevaarlijk dicht in de buurt van 'haten'.

Terwijl: "Dit is het grote en eerste gebod..."

M.a.w.: als het hier al niet goed zit, raakt heel je leven direct uit de rails.

Dat blijkt dan ook wel,

want de tweede basisregel van ons bestaan is:

"Gij zult uw naaste liefhebben als uzelf."

- Nou, daar gaat het dus al helemaal faliekant verkeerd.
Samenleven vol liefde klinkt mooi,
maar blijkt in de praktijk verschrikkelijk moeilijk.
Het breekt ons voortdurend weer bij de handen af.

Maar wat roepen we dan Gód ter verantwoording,
bij de dingen die verkeerd gaan in ons leven?
Hebben we niet eerst de handen vol aan onszelf?

En als het nou nog was dat we nooit anders hebben gekund.

Maar dat is niet zo.

Heeft God de mens zo slecht en verkeerd geschapen? (v/a 6 HC)

Nee, leren we uit de Bijbel, God heeft de mens juist goed geschapen.

En helemaal naar Zijn beeld.

Een perfecte afspiegeling van de goede God waren wij.

Hem en elkaar liefhebben, het was geen enkel probleem.

Sterker nog: we deden niets liever!

Maar hoe heeft het dan toch zó fout kunnen gaan?

Had God er op een gegeven moment genoeg van?

Integendeel, Hij waarschuwde de mens juist voor het kwaad,
en overlaadde hem intussen met alle mogelijke goeds.

Je zou wel gek zijn als je dit pure paradijs op het spel zou zetten!

Toch is dát precies wat wij mensen hebben gedaan.

En waarom het er tot op de dag van vandaag diep bij ons in zit.

Ja, waarom de zonde zelfs zo makkelijk om ons heenglijdt
dat het helemaal niet vóelt als een last!

En daarvoor hoeven we binnen de kerk niet naar buiten te kijken.

Want hoeveel last hebben we er zélf van?

Lijden we *echt* aan dit kwaad van de zonde?

Of zeggen we ook in de kerk: ja, het zou eigenlijk niet moeten, maar ja...

En we vragen toch om vergeving, nietwaar?

Nou dan, dan is het toch goed?

Gemeente, maar als de *oorzaak* van het lijden ons niet echt bezighoudt,
hoe zouden we dan ooit kunnen leren 'dealen' met dat lijden zelf?

Is God soms boos op me?

Nee, dat niet... maar besef je wel hoe bijzonder dat eigenlijk is?

Had Hij daar immers niet alle redenen toe?

Echt, we zijn door Hem meer geliefd dan we zouden durven dromen.

Maar uit onszelf zijn we ook schuldiger dan we ooit hadden gedacht.

Het lijden in deze wereld is zo verschrikkelijk zwaar,

omdat onze zonde zo verwoestend werkt.

2 – De schande van het kruis

Toch is het nu niet de bedoeling om ons blind te staren op die zonde.

Nee, Hebreëën 12 wil juist dat wij onze blik richten op Jezus.

En dat brengt me bij een tweede woordpaar

dat als een soort ankerpunt kan dienen in vragen rond God en het lijden.

De eerste was 'de last van de zonde'.

Het tweede ankerpunt is 'de schande van het kruis' (halverwege vers 2).

Jezus liet zich niet afschrikken door de schande van het kruis,

en is daarin het grote houvast voor ons.

Opvallend dat het hier zó wordt genoemd: de schande van het kruis.

Daarmee raakt dit heel erg aan het vorige punt, van de zonde.

Wat gebeurde er immers

toen Adam en Eva de poort hadden opengezet naar het kwaad?

Toen schaamden ze zich voor elkaar.

En deden ze er alles aan om die schaamte te bedekken.

Wat gebeurt er nog steeds

wanneer wij mensen dingen helemaal fout hebben gedaan?

Dan schamen wij ons voor elkaar.

En doen we er alles aan om de schuld door te schuiven naar de ander,

zodat wij zelf maar niet te kijk staan, met onze zonde.

Maar die schande van ons, kijk nou eens goed:
Jezus liet zich er dus niet door afschrikken.
En juist daarin vindt Zijn lijden de diepste waarde.
Hij keek ons kwaad in het gezicht.
Hij ervoer het aan den lijve.
Ja, het kwelde Hem in het diepst van zijn ziel.
Waar wij zo bang voor waren,
ja waar wij nog steeds als de dood voor zijn,
namelijk in al onze naaktheid te kijk staan voor God en de mensen...
dat heeft Jezus ondergaan.

“Daardoor mag ik er in mijn felste aanvechtingen zeker van zijn en er rijke troost uit putten, dat mijn Here Jezus Christus mij van de angst en pijn van de hel verlost heeft. Hij heeft deze verlossing bewerkt door zijn onuitsprekelijke angsten, smarten, verschrikking en helse kwelling, waarin Hij gedurende heel zijn lijden, maar vooral aan het kruis, verzonken was.”
(v/a 44 HC)

Hoe kan een goede God lijden toestaan?

Vraag het zijn bloedeigen Zoon!

Kende Hij de goedheid van God niet vele malen beter dan wij?

Van eeuwigheid af koesterde Hij zich aan de liefde van de Vader.

Volmaakt harmonieus was zijn relatie met Hem.

Toch raakte juist Hij, anders dan wij, die relatie volledig kwijt.

Alleen al bij de gedachte daaraan grijpt de angst Jezus naar de keel.

En wordt Hij psychisch zó zwaar belast dat Hij bloed begint te zweten.

“Abba, Vader!”, roept Hij uit, tot drie keer toe...

“Mag dit alsjeblieft aan mij voorbijgaan?!”

En als dit dan toch de weg blijkt, en Jezus deze weg wil gaan,

loopt het uit op een hartverscheurende kreet vanaf het kruis:

“Mijn God, mijn God, waarom hebt U mij verlaten?!”

Hoe hebt U, mijn volmaakt goede God, dit lijden ooit kunnen toestaan?

Maar wat bleek?

Alleen zó konden wij van de last van de zonde worden bevrijd!

Jezus' dood en opstanding vertellen in feite óns verhaal.

En daardoor worden wij deel van Zíjn verhaal. (Hebr.2:15)

Precies wat de doop vanmiddag weer laat zien.

God maakt ons één met de Here Jezus.

Hij maakt ons leven vast aan dat van Hem.

En daardoor komen we boven, bij de troon van God.

Door hoeveel verschrikkelijk lijden wij ook nog moeten gaan.

Kijk maar naar Jezus:

Hij legt niet alleen de basis voor ons geloof,

Hij is in eigen Persoon ook de voltooiër ervan.

3 – De leerschool van Vader

Alles goed en wel, maar waarom is *ons* lijden nog nodig, dan?

Als toch het kwaad door Jezus in de wortel is aangepakt...

al onze zonden volkomen verzoend...

hoe kan deze genadige God dan nog steeds lijden in ons leven toestaan?

Dat brengt me bij het derde ankerpunt wat Hebreeën 12 ons aanreikt,

namelijk: de leerschool van Vader.

Wij lopen het risico, zeker in de kerk, om te focusen op de vergeving.

Terwijl Gods genade veel meer te bieden heeft dan dat.

Vergeving van onze zonden is een *middel*.

Maar het *doel* is dat ons leven weer helemaal op God wordt gericht.

Dat alles en iedereen weer wordt hersteld

naar Gods oorspronkelijke bedoeling met deze aarde!

Jullie hebben dat mogen ontdekken, Pieter en Claudia.
Al ver voordat alle moeiten zich in jullie leven aandienden.
Het bevrijdende nieuws dat wij mensen niet meer worden veroordeeld.
En dat we dus een heel nieuw leven binnen mogen gaan.
Een directe relatie met God, die inderdaad je Váder wil zijn.
In plaats van Iemand op grote afstand
die alleen maar zegt wat je moet doen, en wat je vooral niet moet doen.
Het is bij God niet voor-wat-hoort-wat.
Maar wij zijn zijn diepste vreugde.

Zoals Hebreëën 12 het zegt in vers 2:
Jezus hield het lijden vol, denkend aan de vreugde die vóór Hem lag.
Die vreugde, dat zijn wij.
Want voor zichzelf kon Hij er natuurlijk direct mee stoppen.
Als Hij de vreugde terug wilde die Hij had voordat Hij de hemel verliet...
Maar nee, Zijn blijdschap was pas volkomen
wanneer wij in die heerlijkheid van God zouden delen!

Nou, dat!
Als dat eenmaal tot je doordringt,
raakt de zonde zijn grip op je leven kwijt.
Jullie kunnen daar ook heel duidelijk van getuigen.
En het gevolg: jullie begrijpen ook Vaders leerschool!
Nee, je begrijpt niet wat er vervolgens allemaal in je leven gebeurde.
In je werk, en daarna ook in je gezin – alles stond op z'n kop...
Maar je ziet wel het grote kader:
Vader in de hemel is met ons bezig, natuurlijk!
Hij is bezig om ons vrij te zetten van zoveel
waar wij uit onszelf ons geluk in zoeken, en ons houvast.
De omstandigheden zijn er niet makkelijker op geworden.
En toch gaat het steeds beter met jullie.
Steeds meer zie je overal glimpen van Vaders liefde, middenin de moeite.

Hardnekkig zien wij mensen het lijden vaak als uitzondering.
Maar Hebreëën 12 laat ons zien: dat lijden hoort er juist bij.
Júist als jij een relatie hebt met je hemelse Vader. (zie vers 8)
Want God houdt van je zoals je bent.
Maar Hij houdt teveel van je om je zo te laten!

Dat betekent dat je, wanneer er moeite die in je leven komt,
je niet hoeft af te vragen of God nog wel goed voor je is.
Maar dat je daar vanúit mag gaan.
Niets wat er gebeurt, hoe verschrikkelijk ook,
komt ook maar een heel klein beetje in mindering op Zijn liefde voor jou!

Hebreëën 12 zegt: als je voor je aardse vader al respect hebt,
en dus serieus neemt dat hij het beste met je voor heeft
- Terwijl je heel goed weet dat hij bepaald niet volmaakt is -
zou je dan niet helemaal kinderlijk ontzag hebben voor je hemelse Vader?
Ja, Hij is 'de Vader van alle geesten', zegt vers 9.
Daarmee verwijzend naar 'de geesten van de rechtvaardigen,
die tot volmaaktheid zijn gekomen' (12:23).
Hebreëën 12 grijpt daarmee nadrukkelijk terug op Hebreëën 11.
Een hoofdstuk vol met mensen vanaf Abel,
die ieder op zijn eigen manier het zwaar te verduren hebben gehad.
Maar ze hielden het vol, ja God zelf hield hen kennelijk vast.
Stuk voor stuk leerden ze door veel lijden zich toevertrouwen aan God.
En geen van allen werd in dat geloof beschaamd.

Wat een Vader hebben we dan, of niet?
Hij weet echt wel waar Hij mee bezig is.
En Hij is er dus ook voortdurend bij.
En houd je juist in het lijden krachtiger vast dan ooit.

4 – Het verdriet van de verdrukking

Moet je dan dus maar Halleluja roepen, bij alle moeite die je overkomt?

Wánt je bevindt je kennelijk in de leerschool van Vader?

Nee, beslist niet.

Dat doet een kind ook niet dat door zijn aardse vader wordt gecorrigeerd.

Het doel zal goed zijn, maar het doet intussen wel pijn.

Ook dat mag een ankerpunt zijn in ons lijden:

het verdriet van de verdrukking.

Dat verdriet hoeven we niet te ontkennen,

het hoort bij de vermaning, zegt vers 11.

En die vermaning mag je, volgens vers 5 nooit terzijde schuiven.

Dus ook niet doen alsof het niks met je doet.

Want het wil nou juist wél wat met je doen.

Anders word je er ook niet door gevormd.

Vandaar dat in de Bijbel hier ruim aandacht voor wordt gevraagd.

En het zelfs een regelrechte oproep is aan ons adres:

“Stort je hart uit voor Gods aangezicht!” (Psalm 62)

Dus niet opkroppen,

maar van je af praten, en uithuilen.

Er doelbewust doorheen gaan.

Maar dan niet alleen, want dan ga je er geheid onderdoor.

Maar altijd weer met God, hoe veel vragen je juist ook hebt richting Hem.

Hij is immers met je bezig?

Spreek tot Hem, ja schreeuw maar tot Hem, roep Hem er bij,

en tegelijk: koester je ook nu in Zijn liefde.

Het is immers de leerschool van Váder?

5 – De vruchten voor je leven

Niemand is blij met tragische dingen die er in z'n leven gebeuren.
Toch wil ook niemand het inzicht, de karaktervorming en de kracht weer inleveren, die men erdoor gekregen heeft. (Tim Keller)

Dat is dan ook wat Hebreëën 12 zegt, in vers 11:

op het moment zelf is er alleen maar verdriet, en dat mag ook,
sterker nog: dat kan ook niet anders –
anders word je er ook niet door gevormd.

Maar op den duur... ja, op den duur pluk je er dan de vruchten van:
een leven in vrede en gerechtigheid.

Misschien denk je: wat koop ik daar nou voor?

Geef liever dat de moeite voorbij gaat,
dat er weer vreugde en geluk in mijn leven komt –
is dat teveel gevraagd, na alles wat ik heb meegemaakt?

Toch is het goed dat het hier zo wordt genoemd.

Het helpt je om je definitie van geluk, en van leven, bij te stellen.

Niet voor niets staat een goede God lijden toe in je leven.

Kennelijk zijn al die dingen die je worden afgepakt niet je diepste geluk.

Zit dat heel ergens anders in, namelijk: vrede, en gerechtigheid.

Ja, want wat was ook al weer grondwet van ons bestaan?

“Gij zult de Here, uw God liefhebben

met geheel uw hart en met geheel uw ziel en met geheel uw verstand...”

- nou, dat liefhebben begint weer te komen,

je ontdekt door schade en schande hoe goed God wel niet is!

Nou, maar: “Dit is het grote en eerste gebod...”

M.a.w.: als het hier weer goed komt,

komt heel je leven weer op het goede spoor (zie vers 12-13).

Dat blijkt dan ook wel,
want de tweede basisregel van ons bestaan is:

“Gij zult uw naaste liefhebben als uzelf.”

- Nou, daar begint het nu ook weer ergens op te lijken.
Doordat je niet meer zo vast zit aan je bezit,
komt je leven in de vrijheid te staan,
waardoor je er weer onbekommerd voor de ander kan zijn.

Vruchten voor je leven, inderdaad!

Juist die vrede met God, en dat goed doen aan elkaar.

Voorproefjes van de eeuwigheid,

waarin je zelfs niet anders meer kúnt, en niets liever meer wilt.

*

Ik sluit af met een zin van Stefan Paas, in zijn verhaal over het lijden.

“Het lijkt erop dat mensen Gods bestaan en het lijden minder goed met elkaar kunnen rijmen, naarmate zij meer grip krijgen op hun omgeving en de natuur kunnen beheersen.”

Hopelijk brengt ook deze preek daarom weer dichterbij

bij de keus waar het in ons leven ten diepste om draait:

wil je zelf grip houden op de dingen,

zo goed en zo kwaad als dat gaat,

of geef je je toch maar over

aan de enige die wérkelijk goed is, namelijk God?

Amen.